

1848 – 170 éve

Egy hős magyar asszony

A magyar forradalom és szabadságharc kitörése 170. évfordulóján emlékezzünk meg egy hős magyar asszonyról is, Bányai Júliáról, aki 135 évvel ezelőtt hunyt el. Ugyanis nemcsak hős férfiak áldozták fel életüket vagy tették kockára azt a magyar hazáért, hanem nők is.

Mint ahogy az embernek nincs két egyforma ujja, úgy nem voltak egyformák a híres magyar asszonyaink sem. Míg árva *Bethlen Katát* szelíd, jámbor lélekkel áldotta meg az Isten, addig voltak mindenre elszánt bátor asszonyok is, mint Bányai Júlia.

Bányai Júlia az erdélyi Vízaknán született 1824-ben - feltehetőleg erdélyi örmény családban és Kairóban 1883. november 1-én hunyt el. Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc századosa volt, majd vendéglős.

Tanulmányai befejeztével feleségül ment *Sárossy Gyula* (erdélyi örmény?) ügyvédhez, akinek 1848-ban bekövetkezett halála után műlovarnóként dolgozott a bécsi cirkuszban. Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc kitörése után férje nevében, férfiruhában jelentkezett a honvédseregbe.

Az erdélyi harcokban kitűnt bátorságával közlegényből, majd tizedes és később őrmester, végül a 27. honvédszászlóalj főhadnagya, majd századosa lett. Bátor magatartásáért a napi parancsokban gyakran kapott dicséretet. Az egyik vár ostrománál ügyes rajtaütéssel elfogott egy

veszedelmes kémet. Mellesleg ragadta a hatalmas termetű osztrák őrnagyot, aki tőrökével megsebesítette őt, de két honvéd segítségével megkötözte és a főhadiszállásra kísérte. Ezért a hőstetteért kapta hadnagyi rangját. Főhadnagyi rangját akkor szerezte, amikor félszázadnyi elszánt honvédjével egyik hídfőnél föltartóztatta az ellenséget. Itt ő maga is megsebesült, lándzsadófést kapott és lováról a pa-

tak vizébe esett. Ez volt a szerencséje. Az ellenség holtak hitte és ellovagoltak fölötte. A patak vizében magához tért, kimosta sebeit és a sötétség beállta után egy gazdátlan ló hátán elindult megkeresni seeregét. Egész éjjel ügetve reggel szerencsésen elérte a magyar tábornok táborát. Harcolt Gyulafehérvárnál, Zsibón, Dévánál és Kolozsvárnál.

Nemcsak a fegyveres harcokban vett részt, hanem – francia nyelvtudása révén – az osztrák és az orosz hadseregnél gyakran kémkedett is, táncosnő szerepében. Bem tábornok katonai kintünetéssel jutalmazta hírszerző tevékenységét.

Utolsó előléptetését, a kapitányi ki nevezést egy veszedelmes kém szolgálattal teljesítéséért kapta. Zsibóról, ahol

1848 – 170 éve

majdnem másfél évszázaddal előbb *Losárdi Zsuzsanna* utoljára lelkesítette Rákóczi hadait – női ruhába öltözöten indult Törökországba. Ezer veszélyen keresztül, állandóan farkasszemet nézve a halállal, teljesítette a rábízott feladatot. Azután Törökország lett az ő számkivettségének is a hazája, akárcsak *Mikes Kelemennek* és sok más híres magyarnak.

Világos után sok szabadságharcos bujdosott Olaszországban, Svájcban, a nyugati államokban és Törökországban. A szabadságharc leverése után Törökországba emigrált. 1850 februárjában férjhez ment *Matta Ede (Eduárd)* honvéd századoshoz.

Bányai Júliát Törökországban sem engedte nyugodni a hazaszeretet. Jelentkezett

tábornokánál és – bár fejére vérdíjat tűztek ki ellenségei – még kétszer visszatért a letiport Magyarországra,

Erdélybe 1851-1852-ben, ahol a *Makk Károly*-féle osztrákellenes összeesküvésben vett részt. Ennek leleplezése után ismét Törökországba menekült, majd férjével Kairóban telepedett le. Itt nyitották meg a „Fáraóhoz” címzett fogadójukat.

Kairóban halt meg 1883-ban, 59 éves korában. Kalandos életéről *Thury Zsuzsa* írt regényt 1951-ben *Bányai Júlia* címmel.

Gálfalvi Gábor ny. ig. tanító
(*Alsóboldogfalva, Hargita megye*)
cikke alapján.

(*Megjelent az Átalvető*
2016. márciusi számában)

Humor... Humor... Humor...

(Szeretettel és humorral kell élni az életet!

A szeretet a megértéshez, a humor az elviseléshez kell.)

A beteg hallgatja a diagnózist: veseelégtelenség, májnagyobbodás, hörgőszűkület...

– Doktor Úr! Tudna valami pozitívát is mondani?

– Jmm, ja...a! Lássuk csak!?!? Igen! Itt van például az Aids-teszt eredménye.

Orgonaszínű inget kér a székely a boltban, az eladótól. A kereskedő halmozza a különféle színű ingeket, az egyik túl sötét, a másik rózsaszínű, a harmadik sárga, a negyedik pirosas. Végül is kiborul a kereskedő:

– Látott valahol olyan inget?

– Láttam hát. Ott a kirakatban.

– Na de az az ing fehér!

– És akkor? Még nem látott fehér orgonát?

A tanár nincs meglegedve a kilencedikesek szellemi színvonalával, ezért gúnyosan így szól hozzájuk:- Kérem, aki idiótának érzi magát, az álljon fel!

Nagy csend, mindenki ülve marad. Egyszer csak az egyik gyerek óvatosan feláll.

– Nos, te úgy gondold, hogy rászolgáltál az idióta elnevezésre? – kérdi a tanár gúnyosan-

– Az igazat megvallva, nem, de nem bírtam nézni, hogy a tanár úr egyedül álldogál

Doktor a betegéhez:

Barátom, maga csak az erős szervezetnek köszönheti, hogy végül meggyógyult.

– Jó, hogy mondani tetszik. Már éppen fizetni akartam a doktor úrnak.